

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

מיקוד תוכנית הלימודים "מולדת, חברה ואזרחות" בהתאמה ללמידה היברידית לשנת הלימודים תשפ"א

במסמך להלן פירוט תוכנית הלימודים – תוכן, וחומרי למידה מקוונים ללמידה היברידית, בצל משבר הקורונה. נושאי הליבה הם הנושאים המרכזיים ללמידה בכיתה או ללמידה מרחוק (רשומים ללא מדגש) **בכחול** מסומנים הנושאים לבחירה ולהרחבה בשנת הלימודים תשפ"א, לאחר לימוד נושאי הליבה ועל פי הזמן והמרחב - לשיקול המורה ובמסגרת המדיניות הבית ספרית.

אבני דרך לתכנון ההוראה ולמאגר חומרי הוראה:

- **תוכנית הלימודים "מולדת, חברה ואזרחות"** (מסמך התוכנית, מבוא, חלק ראשון: התפיסה הרעיונית, חלק שני: מבנה התכנית, חלק שלישי: הערכה משולבת בהוראה-למידה, חלק רביעי: תדריך יישומי לבניית תכנית הוראה בית ספרית)
- **פורטל עובדי הוראה-מולדת, חברה ואזרחות**
- **תיק תוכניות לימודים - מולדת, חברה ואזרחות**
- **ספרי הלימוד מאושרים וסביבות למידה – אגף ספרי לימוד**
- **יחידות הוראה – תפורסמנה בתחילת השנה באתר המפמ"ר**
- **מרחב פדגוגי - בפורטל עובדי הוראה ובו חומרי למידה, שיעורים מצולמים ומצגות נילוות (המאגר מתעדכן באופן שוטף), פעילויות אינטראקטיביות, סרטונים ועוד לכל נושאי ההוראה בכיתות ב' – ד'**

יחידות הוראה:

במהלך שנת הלימודים נכתבו יחידות הוראה לכל אחד מנושאי הלימוד ב"מולדת, חברה ואזרחות". יחידות ההוראה המתוקשבות שמות דגש על הוראה פדגוגית מיטבית, מהוות בסיס רחב לגמישות המורה וכוללות רעיונות גדולים, ידע עדכני, עקרונות ומיומנויות משולבות טיפוח ערכים והצעות מגוונות ללמידה ולהערכה. יחידות ההוראה מתאימות להוראה בכיתה ובלמידה מרחוק. הנושאים הראשונים שיפורסמו בתחילת שנת הלימודים תואמים את הנושאים המתאימים לפתיחת שנת הלימודים 0 כמפורט בטבלה להלן.

לכיתה ב: **יחידות הוראה בנושאים:** א. לחיות בסביבות משתנות ב. זהות אישית; זהות חברתית

לכיתה ג: **יחידות הוראה בנושאים:** א. לחיות בסביבות משתנות - הכרת המרחב היישובי – פתיח ב. תהליכי שינוי במרחב היישובי

לכיתה ד: **יחידות הוראה בנושאים:** א. אנחנו והאחרים ביישוב ובסביבתו ב. הרשות המקומית

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

כיתה ב'

המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית	רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:
<u>מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות אינטואקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד :</u> <u>יחידות הוראה: א. לחיות בסביבות משתנות</u> שיעור מצולם: הסביבה שלי https://youtu.be/p9ZOitJb3bs שיעור מצולם בערבית: הסביבה שלי https://www.youtube.com/watch?v=cbgtkfDfcFw שיעור מצולם: הבית שלי https://youtu.be/kg3rlvUX4OE שיעור מצולם בערבית: הבית שלי https://www.youtube.com/watch?v=Vh9_YXz-8X8 שיעור מצולם בערבית: הפרדה במקור, שימוש חוזר ומחזור https://www.youtube.com/watch?v=S6NIJuZPnil שיעור מצולם בערבית: קולות ורעשים- זיהום רעש https://www.youtube.com/watch?v=7xGiMNmvqi8 שיעור מצולם בערבית: שימור מבנים https://www.youtube.com/watch?v=LHG SXiKgFn8	ציר ראשון: לחיות בסביבות משתנות מודולה א: לחיות בסביבות משתנות • הבנת הארגון המרחבי של בית המגורים בהתאמה לצורכי המשפחה • התבוננות במרחב הקרוב - הבית והסביבה הקרובה לבחירה והרחבה • זיהוי תופעות שונות, תיאורן והבחנה בתופעות שהן מעשי ידי האדם.
<u>מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות אינטואקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד :</u> שיעור מצולם: אח נולד https://youtu.be/GjWvPxJPdPc שיעור מצולם בערבית: אח נולד https://www.youtube.com/watch?v=nFSLEDtVT04 שיעור מצולם: מעבר דירה https://youtu.be/JaAJ76XyJBY	מודולה ב: השינויים סביבנו - השינויים בסביבה משפיעים על כל אחד • הכרת השינויים המתרחשים במסגרת המשפחתית ובמרחב המגורים, וכן בדרך לבית הספר ובאזור המגורים • השפעת השינויים על הסביבה ועל החברה • עמדות הלומדים והתושבים כלפי השינויים. • התייחסות אישית רגשית כלפי ילדים חדשים בכיתה, וכלפי משפחות חדשות בסביבת המגורים, וכלפי עולים חדשים

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:	המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית
• מעורבות חברתית של הלומדים למען קליטת ילדים חדשים • התנהכות כלכלית לאורך זמן – חינוך פיננסי: דחיית סיפוקים, צרכנות נבונה • התמודדות עם שינויים ועם בעיות הנגרמות כתוצאה מהשינויים בסביבות ההתייחסות שהוזכרו והעלאת הצעות לפתרון ודרכים לביצוען.	שיעור מצולם בערבית: מעבר דירה https://www.youtube.com/watch?v=o6mxjAWA_bl שיעור מצולם: שינויים כלכליים: אנחנו קונים וקונים https://youtu.be/51uOStXM7Lg שיעור מצולם בערבית: אנחנו קונים וקונים https://www.youtube.com/watch?v=sLWMG7rryn0 שיעור מצולם: מעדיפים או צריכים https://youtu.be/ZvhYvuBvKFs שיעור מצולם בערבית: מעדיפים או צריכים https://www.youtube.com/watch?v=4yCuepURjJ4 אמא מחפשת עבודה https://youtu.be/4cF4k904V60 שיעור מצולם בערבית: אמא מחפשת עבודה סנונית, המרוץ לקניות, משחק https://www.snunit.k12.il/games/7 שיעור מצולם: שימור מול פתוח https://youtu.be/iWQIjS-cNSQ שיעור מצולם בערבית: שימור מול פתוח https://www.youtube.com/watch?v=QnHy2yxvJ7g שיעור מצולם: גינה https://youtu.be/Fgg_sI4oL5s שיעור מצולם בערבית: גינה https://www.youtube.com/watch?v=m5zoRV_8lro שיעור מצולם: אנחנו דומים אנחנו שונים https://youtu.be/L9Qm9dlj2-o שיעור מצולם בערבית: אנחנו דומים אנחנו שונים https://youtu.be/Q3QIPeBJVDc שיעור מצולם: עלייה לישראל https://youtu.be/h2VSjOFnpZY

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית	רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:
<u>מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות אינטואקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד :</u> <u>חינוך פיננסי לתלמידי ב – ד : צרכנות נבונה, מניעת אובדן מזון, תוצרת כחול לבן .</u> <u>עולים חדשים, מורשת יהדות אתיופיה</u>	
<u>מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות אינטואקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד :</u> <u>יחידת הוראה : זהות אישית ; זהות חברתית</u> שיעור מצולם : כללים וחוקים בחברה https://youtu.be/z8eO88aeabA שיעור מצולם : שומרים על הזכויות https://youtu.be/oGu3y7Vl_8I משחק, סנונית, <u>המרוץ לחוק</u> סנונית, כנסת שקופה, משחק https://www.snunit.k12.il/games/8 <u>חינוך לערכים – מולדת, חברה ואזרחות</u> שיעור מצולם : השם שנתנו לי הורי https://youtu.be/XPWGrVU34nk שיעור מצולם : שם- מה הוא אומר https://youtu.be/LQ7q6RP45T8 שיעור מצולם בערבית : שם מה הוא אומר https://www.youtube.com/watch?v=B3sG8iB134Q	הציר : אנחנו אזרחים במדינת ישראל מודולה א : אני וזולתי (מומלצת גם לכיתה א') • זהות אישית וזהות חברתית : מי אני? מעגלי השתייכות ; על עצמי החלטת החלטות למימוש רצונותיי. • אופן ההתנהגות בקבוצות ההשתייכות : במשפחה, עם חברים ; מערכות הקשרים ההדדיים. • זכויות הילד : התייחסות לזכויות אחדות ; בקרת מימוש הזכויות במשפחה מודולה ב : מי הם האזרחים והתושבים במדינת ישראל? • מי אנחנו? (בקבוצות ההשתייכות הקרובות) • החובות המוטלות על כל אדם החי בישראל • המשותף לאזרחי מדינת ישראל : סמלים, שפות רשמיות (עברית וערבית) מודולה ג : כיצד אפשר להתמודד עם בעיות שנגזרות ממחלוקות בין אוכלוסיות שונות? • מחלוקות ומתחים במשפחה ובין חברים ; סוג הבעיות שמתעוררות ומניעיהן ; מה נעשה בקשר לבעיה עד כה? • אופן ההתמודדות עם הבעיות והצעות לפתרון ולהפגת המתחים מודולה ד : אנחנו שומרים על החוקים • חוקים הקשורים לסביבה הקרובה : חוקי משחק וספורט הצורך באכיפת חוקים

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:	המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית
מודולה ה: מערכות חברתיות וארגונים מוסדיים המסדירים את חיי החברה • התא המשפחתי כמערכת חברתית • המשותף לכל המשפחות והמייחד כל משפחה • מקום הפרט במערכת החברתית במשפחה • חובת המשפחה כלפי הפרט ומימוש רצונותיו • מערכת הקשרים במשפחה וההשפעות ההדדיות; זכויות וחובות. מודולה ו: איך ראוי להתנהג כחברים בחברה וכאזרחים במדינת ישראל? • בקרת ביצוע: ההתנהגויות בחוג המשפחה: שימור הקיים, שיפור או שינוי ההתנהגויות	
הציר: משפחות ויישובים בראי תולדות ארץ ישראל מסלול א: משפחות ויישובים יהודיים בראי תולדות ארץ ישראל מודולה א: הסיפור של תולדות המשפחה • סיפורים ועדויות על העלייה לארץ; השורשים בארץ המוצא ואורח החיים שם; שנים ראשונות בארץ • השינוי שחל בחיי המשפחה בעת העלייה; השוואה בין אורח החיים בהווה לאורח החיים בעבר נספח - מודולה ה: בדרך למדינת ישראל ביצירה האמנותית, בזמר העברי וביצירה החזותית	<u>מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות אינטואקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד:</u> שיעור מצולם: סמלי המדינה- דגל ישראל https://youtu.be/JJL7p6VcY1M המנון https://youtu.be/Kj1SmYcfn3k מטח, <u>למורה, חידון כיתתי ליום העצמאות</u> <u>אישים ומנהיגים, פורטל עובדי הוראה, משרד החינוך</u> <u>מורשת יהדות אתיופיה – מבחר פעילויות</u>

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:	המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית
מסלול ב: משפחות ויישובים ערביים בראי תולדות ארץ ישראל מודולה א: הסיפור של תולדות המשפחה • סיפורים ועדויות על החיים במשפחה במקום היישוב בעבר (בתקופה העות'מאנית); הרכב המשפחה • חלוקת תפקידים במשפחה; אורח החיים; • בית המגורים, כלים ולבוש • מנהגים ומסורות (ביטויים בשירה ובאמנות; המשכיות המסורת ואורח החיים	פורטל עובדי הוראה- מרחב פדגוגי- בהכנה שיעורים מצולמים בערבית
מסלול ג: משפחות ויישובים דרוזיים בראי תולדות ארץ ישראל מודולה א: הסיפור של תולדות המשפחה • סיפורים ועדויות על החיים במשפחה במקום היישוב בעבר (בתקופה העות'מאנית); הרכב המשפחה, חלוקת התפקידים • אורח החיים • בית המגורים, כלים ולבוש • מנהגים ומסורות (ביטויים בשירה ובאמנות; המשכיות המסורת ואורח החיים	פורטל עובדי הוראה- מרחב פדגוגי- בהכנה שיעורים מצולמים בערבית

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

כיתה ג'

אבני דרך ומקורות מידע לתכנון ההוראה – פירוט במבוא לעיל

רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:	המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית
ציר ראשון: לחיות בסביבות משתנות מודולה א: סביבות חיים שונות • זיהוי תופעות שהן מעשי ידי אדם בהקשר למבנים שנועדו לספק צרכים של תושבים; • התייחסות למיקום ולארגון המרחבי של התופעות, בשילוב תרשים או מפה פשוטה; • התייחסות לתפקוד המבנים ולמרכיבים הארכיטקטוניים שלהם. מודולה ב: שינויים סביבנו - השינויים בסביבה משפיעים על כל אחד וגם עליי • שינויים בשכונת המגורים הקרובה - שינויים זמניים לעומת שינויים תהליכיים מתמשכים; • יתרונות וחסרונות מבחינת הסביבה ומבחינת האדם. • התמודדות עם שינויים ועם בעיות הנגרמות כתוצאה מהשינויים שהוזכרו; • העלאת הצעות לפתרון; • התמודדות הפרט - קבלת השינוי או אי-קבלת השינוי.	מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות אינטואקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד: יחידת הוראה: לחיות בסביבות משתנות - הכרת המרחב היישובי – פתיח שיעור מצולם: כאן בונים שכונה חדשה https://youtu.be/4qBrhinG4l4 שיעור מצולם בערבית: כאן בונים שכונה חדשה https://www.youtube.com/watch?v=ONgj3oCaBck שיעור מצולם: השכונה שלי https://youtu.be/zmOkLLdIMFw שיעור מצולם בערבית: השכונה שלי https://www.youtube.com/watch?v=X4f7-D7ymo8&t=1s יחידת הוראה: תהליכי שינוי במרחב היישובי שיעור מצולם: מקום פרטי – מקום ציבורי https://youtu.be/Dp49H0yzqq4 שיעור מצולם בערבית: מקומות ציבוריים ומקומות פרטיים https://www.youtube.com/watch?v=J82bHfVIBs שיעור מצולם: הסביבה שלנו משתנה כול הזמן https://youtu.be/EvKIoyxOPxA שיעור מצולם בערבית: הסביבה שלנו משתנה כול הזמן https://www.youtube.com/watch?v=6e3JWO743qE

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית	רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:
שיעור מצולם בערבית: שינויים בסביבה https://www.youtube.com/watch?v=9_a7NQAY3oA&t=179s שיעור מצולם בערבית בהכנה: היישוב שלי זמר שיעור מצולם: ממושבה לעיר- הקמת ראשון לציון https://youtu.be/G53Uaq6LrU קרוניקת לישראל, משחקים בידיעת הארץ מרחב פדגוגי – חינוך פיננסי שיעור מצולם: משאבים טבעיים https://youtu.be/5kcUWHIYHlc שיעור מצולם: אמא ואבא בעבודה https://youtu.be/e8sOIBl4ViA שיעור מצולם בערבית: אמא ואבא בעבודה https://www.youtube.com/watch?v=NwD7lsNEACQ שיעור מצולם: צריכה וקיימות https://youtu.be/Pgln-pTGNnQ צריכה וקיימות https://youtu.be/eThK2fQOc5k שיעור מצולם: חינוך פיננסי- צרכנות נבונה https://youtu.be/z0unWkmcxKY שיעור מצולם בערבית בהכנה: עומדים בלחץ- חינוך פיננסי סנונית, המרוץ לקניות, משחק https://www.snunit.k12.il/games/7	מודולה ג: שינויים בהתנהגות כלכלית לאורך זמן • מגבלות כלכליות ברמה אישית, משפחתית ולאומית • קביעת סדרי עדיפות על פי שיקולים אישיים • השפעת ערוצי הצריכה על שיקולי דעת של ילדים ודחיית סיפוקים • התמודדות עם משאבים מוגבלים • קשרי גומלין בין הפרט לחברה במסגרת הכיתה והסביבה הקרובה • מילוי תפקידים במסגרות חברתיות שונות • שוויון הזדמנויות בקבלת תפקידים • הפרט תורם לחברה ונתרם בעשייתו בקבלת תפקידים
מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות	הציר: אנחנו אזרחים במדינת ישראל

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:	המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית
מודולה א: אני וזולתי • חברות בקבוצות השתייכות שונות: בבית-הספר, בחוגים, בין חברים; • אופן החלטת החלטות בקבוצה; • שמירת הזכויות של הפרטים בקבוצה ללא נקיטת אלימות • תגובות ביחס לביטויי אלימות בקבוצה • זכויות הילד והגנת החברה על מימושן • תרומת הפרט למימוש הזכויות של כל חברי הקבוצה • סיוע לדחויים ולנפגעים מודולה ב: מי הם האזרחים והתושבים במדינת ישראל? • מעגלי השתייכות קרובים • אנחנו והאחרים • הזכויות והחובות החלים על כל מי שחי במדינת ישראל • המשותף לאזרחי מדינת ישראל מודולה ג: כיצד אפשר להתמודד עם בעיות וסוגיות שנגזרות ממחלוקות בין אוכלוסיות שונות? • מחלוקות בין קבוצות עניין שונות במעגל חברתי קרוב • מחלוקות ומתחים בין רוב למיעוט • הגדרת הבעיות והסוגיות שמתעוררות ואופן ההתייחסות אליהן • התמודדות עם הבעיות והצעות לפתרון מודולה ד: אנחנו שומרים על החוקים • המהות של חוקי תעבורה	<u>אינטואקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד:</u> שיעור מצולם: מעגלי שייכות https://youtu.be/j_k6uB2vTZo שיעור מצולם: זכויות אחריות https://youtu.be/2A9bLUj4EZk שיעור מצולם בערבית: זכויות- אחריות https://www.youtube.com/watch?v=3f3cyE2_utE שיעור מצולם: כבוד לכול אדם https://youtu.be/rB1a5JQqPEc שיעור מצולם בערבית הכנה: הזכות לשוויון- מניעת הפליה שיעור מצולם בערבית: שומרים על הזכויות https://www.youtube.com/watch?v=4L12A9qsOsA שיעור מצולם: הזכות לנגישות https://youtu.be/ye3FXLQgHUc שיעור מצולם בערבית: הזכות לנגישות https://www.youtube.com/watch?v=VziMUpaM26M שיעור מצולם: הזכות לשוויון https://youtu.be/ss_alKMivSw מטח, <u>למורה, חידון כיתתי ליום העצמאות</u> <u>חינוך לערכים, יחידות באתר מפמ"ר גאוגרפיה</u>

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית	רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:
הזכות לשוויון סנונית, המרוץ לחוק סנונית, כנסת שקופה, משחק https://www.snunit.k12.il/games/8 שיעור מצולם : הזכות לנגישות https://youtu.be/ye3FXLQgHUc שיעור מצולם : כבוד לכול אדם https://youtu.be/rB1a5JQqPEc	• תרומת החוקים, הצורך בהם, שמירה על החוקים ואכיפתם • הסכמים ותקנות במסגרת הכיתה ובבית הספר ואופן אכיפתם • תגובות הסביבה על אי-שמירה על ההסכמים • חוקים חברתיים בכתבי קודש של דתות בישראל מודולה ה': מערכות חברתיות וארגונים מוסדיים המסדירים את חיי החברה • חברת הילדים כמערכת חברתית • ארגונים מוסדיים בסביבה הקרובה לבית הספר : זיהויים, מיקומם במרחב ואיתורם במפת היישוב ; המבנה הארגוני שלהם, תפקידם וקהל היעד המקבל מידם שירות. • זכויות וחובות של מקבלי השירות ושל נותני השירות ; יכולת השפעת מקבלי השירות על איכותו. • התנדבות ילדים בפעילות הקהילתית מודולה ו' : איך ראוי להתנהג כחברים בחברה וכאזרחים במדינת ישראל? • בקרת ביצוע התנהגויות בבית הספר ובקהילה : מה לשמר, מה לשפר ומה לשנות? כיצד לבצע את השינוי?
מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות אינטואקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד : אישים ומנהיגים, פורטל עובדי הוראה, משרד החינוך שיעור מצולם בהכנה : ההעפלה לארץ ישראל, שיעור מצולם שיעור מצולם : הקמת יישובי חומה ונגדל	הציר : משפחות ויישובים בראי תולדות ארץ ישראל <u>מסלול א :</u> משפחות ויישובים יהודיים בראי תולדות ארץ ישראל מודולה ב : סיפורי משפחות בראי העליות ובהקמת המדינה • סיפורים ממשפחות הילדים או ממקורות אחרים, המייצגים את תולדות היישוב בארץ ישראל, בהקשר לעליות לארץ לאורך זמן ; משותף ושונה בין הסיפורים • התוספת והחידוש של כל קבוצת עולים לארץ • ביטוי ליחסים בין יהודים לערבים בארץ או בארצות המוצא ; ביטויים לעליות-בזמר,

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית	רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:
https://youtu.be/LtrRpCBq1s שיעור מצולם: מבצע עזרא ונחמיה להעלאת יהודי עירק https://youtu.be/LtrRpCBq1s שיעור מצולם: דמויות מופת- אולגה חנקין https://youtu.be/-37_ZAraHQM שיעור מצולם: ירושלים בירת ישראל https://youtu.be/AgNi70EJfyI	בסיפור ובאמנות • סיפורים על הקמת מדינת ישראל: אפשרות א - מסיפורי הלומדים; אפשרות ב - מסיפורים ומיצירות אמנות על הקמת המדינה; • בשתי האפשרויות - מקומו של דוד בן גוריון בהכרזה על הקמת המדינה ובהנהגתה. מודולה ד: סיפורי אתרים, מקומות, יישובים, מפעלים ואישים בדרך למדינת ישראל ובהקמתה • הסיפור שמאחורי אתרים, מקומות ומפעלים שממוקמים ביישוב של הלומדים; • סיפורם של אישים שקשורים לאתרים שנבחרו. (בהתאמה לגיל הלומדים וליישוב). • נספח - מודולה ה: בדרך למדינת ישראל ביצירה האמנותית, בזמר העברי, וביצירה החזותית
מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות אינטואקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד: פורטל עובדי הוראה- מרחב פדגוגי- שיעורים מצולמים בערבית שיעור מצולם בערבית: מה מסתתר מאחורי שמות הרחובות https://www.youtube.com/watch?v=VhUkxur8bG0 שיעור מצולם בערבית בהכנה: עכו עירי	מסלול ב: משפחות ויישובים ערביים בראי תולדות ארץ ישראל מודולה ב: תולדות היישוב שבו חיים הלומדים • החיים ביישוב ובארץ בימי השלטון העות'מאני - מיקום היישוב, הארגון המרחבי שלו (בשילוב מפות יישוביות); ניהול ענייני התושבים; מקורות פרנסה; יחסים עם השלטונות; קשיים ופתרונם • אורח החיים בכפר ובעיר • שינויים שחלו ביישוב ובסביבתו בעקבות עליית יהודים לארץ ישראל; • יחסים עם השכנים; סיפורים, אגדות ושירים מהתקופה; אז והיום.
פורטל עובדי הוראה- מרחב פדגוגי- שיעורים מצולמים בערבית	מסלול ג: משפחות ויישובים דרוזיים בראי תולדות ארץ ישראל מודולה ב: תולדות היישוב שבו חיים הלומדים • החיים ביישוב ובארץ בימי השלטון העות'מאני - מיקום היישוב והארגון המרחבי שלו (בשילוב מפות יישוביות)

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:	המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית
- יחסים בין התושבים לבין השלטונות, אורח החיים בכפר; שינויים בסביבה בעקבות עליית יהודים לארץ ישראל - קשרים עם השכנים; סיפורים, אגדות ושירים; אז והיום. (1.14-1.1 סעיפים)	

כיתה ד'

אבני דרך ומקורות מידע לתכנון ההוראה – פירוט במבוא לעיל

רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:	המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית
הציר: לחיות בסביבות משתנות מודולה א: סביבות חיים שונות - זיהוי תופעות בסביבה הקרובה; הארגון המרחבי שלהן והסיבות לתפרוסת (בשילוב מפת היישוב ומפות האזור); השפעת התופעה על חיי האנשים בסביבה. - המפות ישמשו כלי להתמצאות במרחב, לניתוח של תופעות במרחב ולתכנון של אירוע או מרחב כלשהו. - זיהוי תופעות שונות מחוץ ליישוב - טבעיות ומעשי ידי האדם; מיקום התופעות במרחב; יתרונות מיקום וחסרונות מיקום; השוואה בין תופעות ביישוב לתופעות מחוצה לו (בשילוב מפת האזור) - קשרי גומלין בין היישוב לבין תושבי הסביבה. מודולה ב: שינויים סביבנו השינויים בסביבה משפיעים על כל אחד וגם עליי - שינויים המתרחשים בתחומים שונים ביישוב ובסביבתו ויש להם השפעה על	מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות אינטואקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד: <u>יחידת הוראה</u>: אנחנו והאחרים ביישוב ובסביבתו <u>יחידת הוראה</u>: הרשות המקומית <u>פורטל עובדי הוראה - מולדת, חברה ואזרחות</u> <u>תיק תוכניות לימודים - מולדת, חברה ואזרחות</u> שיעור מצולם: היישוב שלי מחלון בייתי https://youtu.be/yIYRApxzIKg תשתיות- שימושי קרקע ביישוב שלי https://youtu.be/-CjLJFbasno שיעור מצולם: תצפית https://youtu.be/dmW2IH7T3ww שיעור מצולם בערבית: תצפית https://www.youtube.com/watch?v=sZq0V03BT4s

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית	רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:
שיעור מצולם בערבית: היישוב שלי https://youtu.be/8V_lY8Vz28 שיעור מצולם בערבית: יישוב עירוני ויישוב כפרי https://www.youtube.com/watch?v=VP-CrMhyPO4 שיעור מצולם בערבית: מיון לסוגי יישובים https://www.youtube.com/watch?v=zGEYTS2YD2Q סנונית, משחק, נסיעה ברכבת https://www.snunit.k12.il/games/9 סנונית, משחק, נסיעה מסביב לירושלים באופניים https://www.snunit.k12.il/games/0 מטח, משחק, שביל ישראל- מי מכיר שיעור מצולם בערבית: משאבי טבע https://www.youtube.com/watch?v=e77OL7UJQHU שיעור מצולם בערבית: תשתיות ביישוב שלי [שימושי קרקע] https://www.youtube.com/watch?v=hNQilwsWSLE שיעור מצולם בערבית: היישוב שלי מחלון ביתי https://www.youtube.com/watch?v=8gKj8CSB0yE <u>קרו קיימת לישראל, משחקים בידיעת הארץ</u> שיעור מצולם בערבית: אזור מפרץ חיפה <u>מרחב פדגוגי – חינוך פיננסי</u> שיעור מצולם בערבית: ים המלח	המתרחש ביישוב (בשילוב מפות שונות); הגורמים לשינויים - התייחסות ערכית לשימור אתרים ונוף בתהליכי שינוי - השפעת השינויים על הסביבה מנקודות מבט שונות; תוצאות והשלכות; עמדות התושבים ביחס לשינויים; אחריות אישית לסביבה. - התמודדות עם בעיות הנגרמות כתוצאה משינויים; הצעת חלופות לפתרון הבעיות ולצמצום הנזק. - התמודדות הפרט עם שינויים - קבלה, אי-קבלה - התמודדות מערכות חברתיות וגופים ארגוניים- מוסדיים עם שינויים - אחריות ציבורית. מודולה ג: שינויים בהתנהגות כלכלית לאורך זמן - תרומת הפרטים לחברה - חוקים ותקנות כבסיס להשתלבות כלכלית - העבודה כבסיס כלכלי-חברתי (תרומה לפרט ותרומה לחברה) - השקעה אישית הנדרשת להשתלבות בעבודה - סוגי פרנסות ותעסוקות ביישוב - שינויים בתעסוקות והשפעתם על אורח החיים - מוסדות כגורם מסייע להתמודדות עם שינויים אלה - מודולה ד: שינויים היו בעבר ויהיו גם בעתיד - היישוב וסביבתו בעבר - לפני עשור או שניים - (בשילוב מפות) - שינויים שחלו מאז הגורמים להם ועמדות התושבים ביחס לשינויים - שינויים עתידיים ביישוב והשפעתם על החיים בו: מורשת והכנסת שינויים, התחשבות בערכים

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:	המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית
	שיעור מצולם בערבית : חינוך פיננסי וצרכנות נבונה https://www.youtube.com/watch?v=Zyq_9_3q8wY שיעור מצולם : של מי החוף הזה https://youtu.be/ammN6qe2dLM שיעור מצולם בערבית : של מי החוף הזה? שיעור מצולם : ים המלח https://youtu.be/co2_IM22H3g סנונית, משחק, איפה בירושלים https://www.snunit.k12.il/games/5 שיעור מצולם : שימור אתרים ומבנים https://youtu.be/9d5Nw_huaxY סנונית, משחק היזמים הצעירים https://www.snunit.k12.il/games/1 סנונית, המרוץ לקניות, משחק https://www.snunit.k12.il/games/7 שיעור מצולם : חינוך פיננסי וצרכנות נבונה https://youtu.be/O9ssBVKTaMg
הציר : אנחנו אזרחים במדינת ישראל מודולה א : אני וזולתי	<u>מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות</u> <u>אינטואקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד :</u> שיעור מצולם : התנדבות למען הקהילה

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:	המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית
- התנהגות בקבוצות והשתייכות - תגובות להתמודדות נוכח ביטויי אלימות ודרכים לפתרון בעיות ללא נקיטת אלימות - המשמעות של לקלוט ולהיקלט - זכויות הילד (על פי המסמך "זכויות הילד") - התושבים בשכונה וביישוב - הרכב האוכלוסייה והמאפיינים הייחודיים שלה - קבוצות חברתיות מחוץ ליישוב של הלומדים, (בשילוב עם מפות האזור) - קשרים בין משפחות הלומדים לבין אנשים בקבוצות החברתיות שמחוץ ליישוב	https://youtu.be/RRTvU2mKITA שיעור מצולם: האוכלוסייה בישראל מגוונת https://youtu.be/xh00SJLZ-C0 שיעור מצולם: אוכלוסיית הזקנים https://youtu.be/WGEA9usxDr4 שיעור מצולם: התנדבות למען הקהילה https://youtu.be/RRTvU2mKITA שיעור מצולם בערבית: התנדבות למען הקהילה https://www.youtube.com/watch?v=-LQ0i8DEuus
מודולה ב: מי הם האזרחים והתושבים במדינת ישראל? - מי אנחנו ומי האחרים? - מי הם האזרחים במדינת ישראל? - מי הרוב ומי המיעוט? - הזכויות והחובות המוטלות על כל מי שחי במדינת ישראל - המשותף לאזרחי מדינת ישראל מודולה ג: כיצד אפשר להתמודד עם בעיות וסוגיות שנגזרות ממחלוקות בין אוכלוסיות שונות? - מחלוקות בין בעלי עניין שונים בתחומים שונים - אופן ההתמודדות עם הבעיות ועם הסוגיות, והדרכים לפתרון. - בעיות וסוגיות שמתעוררות - סוג הבעיות וסיבותיהן. מה נעשה בקשר לכך עד כה? מודולה ד: אנחנו שומרים על החוקים המהות של חוקי עזר עירוניים וחוקים של שמירת הסביבה - הצורך בחוקים (הנ"ל) ובאכיפתם; שינוי חוקים; השמירה על החוקים מחייבת גם אם	<u>מרחב פדגוגי – מגוון חומרי לימוד, יחידות הוראה, פעילויות אינטראקטיביות, סרטונים, משחקים ועוד:</u> שיעור מצולם: להיות אזרחים במדינת ישראל https://youtu.be/HvyMstKEBLc שיעור מצולם: אוכלוסיית הזקנים https://youtu.be/WGEA9usxDr4 סנונית, משחק ח"כ https://www.snunit.k12.il/games/3 שיעור מצולם בערבית: אוכלוסיית הזקנים https://www.youtube.com/watch?v=xmSmoDVwgx4 שיעור מצולם בערבית בהכנה: האוכלוסייה בישראל מגוונת שיעור מצולם: אוכלוסיית האנשים בעלי הצרכים המיוחדים https://youtu.be/9PomH2iBe74 שיעור מצולם בערבית: אוכלוסיית האנשים בעלי הצרכים המיוחדים

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית	רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:
https://www.youtube.com/watch?v=mXMKFu16ny4 סנונית, המרוץ לחוק סנונית, כנסת שקופה, משחק https://www.snunit.k12.il/games/8 שיעור מצולם: הכנסת הרשות המחוקקת https://youtu.be/Gh3eF-LLsf0 שיעור מצולם בערבית: כנסת ישראל- הרשות המחוקקת שיעור מצולם: הרשות המקומית https://youtu.be/gZ18L1IFcp0 שיעור מצולם בערבית: הרשות המקומית https://www.youtube.com/watch?v=qM2ZvIWHzFY	אין מסכימים עם תוכנם - מצוות שבין אדם לחברו בכתבי קודש, ומצוות הקשורות לאיכות הסביבה; השוואתן לחוקים בימינו. - מודולה ה: מערכות חברתיות וארגוניים מוסדיים המסדירים את חיי החברה - מוסדות וארגונים ציבוריים שהם בתחום אחריות השלטון המרכזי; תפקוד המוסדות, קהל היעד של מקבלי השירות. (בשילוב עם מפות) - איכות השירות של עובדי ציבור; השפעת הפרט על איכות השירות הציבורי - הרשות המקומית כמערכת ארגונית - יישום עקרונות הדמוקרטיה בשלטון המקומי - קשרי הגומלין בין הרשות המקומית לבין התושבים - אחריות התושבים - יכולת התושבים להשפיע - בקרת התפקוד של הרשות - ארגוני מתנדבים הפועלים ביישוב - התנדבות ילדים במסגרת בית הספר ובקהילה מודולה ו: איך ראוי להתנהג כחברים בחברה וכאזרחים במדינת ישראל? - החלטת החלטות בדבר ביצוע התנהגויות למען החברה - ביישוב, בסביבתו ובמדינה: מה לשפר? מה לשמר? מה לשנות? - התהליך הנדרש לביצוע שינוי בהתנהגות הציר: משפחות ויישובים בראי תולדות ארץ ישראל מסלול א: משפחות ויישובים יהודיים בראי תולדות ארץ ישראל

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית	רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:
שיעור מצולם : הרשות המקומית https://youtu.be/gZ18L1Fcp0 אישים ומנהיגים, פורטל עובדי הוראה, משרד החינוך שיעור מצולם : מהו הסיפור המסתתר מאחורי שמות הרחובות https://youtu.be/Hw6sEO4IB7w מטח, למורה, חידון כיתתי ליום העצמאות https://youtu.be/f5d9faQ66QQ שיעור מצולם : עלייה ראשונה ומחתרת ניל"י https://youtu.be/w27Bk_2bwRE	מודולה ג: תולדות היישוב שבו חיים הלומדים - הקמת היישוב - צעדים ראשונים - מיקום היישוב (בשילוב עם מפות היישוב והאזור) - המציאות בארץ ערב הקמתו - מקימי היישוב ומניעיהם - קשיים שעמם התמודדו ודרכי הפתרון - התאמת הארגון המרחבי לתפיסה הרעיונית של המתיישבים - סיפורים על אירועים ועל אנשים ביישוב - מערכת היחסים עם השכנים - אתרים באזור ושימורם; אז והיום - הקמת מדינת ישראל - אירועים ביישוב ובסביבתו הקרובה - המציאות בארץ לפני הקמת המדינה - קשרים עם השלטון הבריטי - אירועים ביישוב ובסביבתו בעקבות: א. החלטת האו"ם בכ"ט בנובמבר 1947 ב. ההכרזה על הקמת מדינת ישראל ביום ה' באייר תש"ח ג. מלחמת העצמאות; תוצאות והשלכות של האירועים - קליטת עולים ופליטים - בניית יישובים חדשים - הנצחת הנופלים - החברה הערבית במדינת ישראל - דו-קיום בין אזרחי ישראל - מודולה ד: סיפורי אתרים, מקומות, יישובים, מפעלים ואישים, בדרך למדינת ישראל ובהקמתה

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:	המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית
1. האתרים, המקומות, היישובים, המפעלים והאישים, כמייצגים תקופות ברצף • העליות לארץ • במלחמת העצמאות ולאחר הקמת המדינה • אורח החיים במקום ותרומתו לרצף ההתיישבות בארץ ; ראשוניות, חלוציות, התנדבות • תושבים ויישובים ערביים באזור באותה תקופה • יישובים ואתרים בארץ שסיפורם דומה • מודולה ה : נספח - בדרך למדינת ישראל ביצירה האמנותית, בזמר העברי וביצירה החזותית • סעיפים מן המודולה ישולבו במודולות שהוזכרו לעיל, על פי שיקולי הדעת של המורים.	דמויות מופת שיעור מצולם : מנהיגות- דויד בן גוריון https://youtu.be/OQOmvpqgICs שיעור מצולם : מנהיגות- גולדה מאיר https://youtu.be/WQRhlSp4DWY
מסלול ב : משפחות ויישובים ערביים בראי תולדות ארץ ישראל מודולה ב : תולדות היישוב שבו חיים הלומדים : • עדויות וסיפורים על החיים ביישוב בתקופת המנדט הבריטי • עדויות וסיפורים על השפעת המנדט הבריטי על חיי התושבים והחברה בתחומים שונים • שירים ופיוטים שנכתבו על התקופה • היחסים בין התושבים הערבים לבין התושבים היהודים בעקבות הצהרת בלפור ובעקבות עליות היהודים לארץ ישראל והתיישבותם בה • עדויות וסיפורים מן היישוב של הלומדים • מודולה ג : המלחמה בשנים 1948-1949 , אירועים ביישוב ובארץ המציאות בארץ לפני המלחמה בשנת 1948 : • קשרים עם השלטון הבריטי • קשרים בין התושבים בארץ • אירועים ביישוב ובסביבתו בעקבות : • א. החלטת האו"ם בכ"ט בנובמבר 1947.	<u>פורטל עובדי הוראה- מרחב פדגוגי- בהכנה שיעורים מצולמים בערבית</u>

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית	רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:
	ב. ההכרזה על הקמת מדינת ישראל ביום 14.5.1948. ג. המלחמה ב-1948; • תוצאות המלחמה והשלכותיה על התושבים • סיפורים אישיים על אירועי המלחמה מודולה ד: החיים בעשורים הראשונים של מדינת ישראל • שינויים בחיי התושבים הערביים לאחר תום המלחמה • מעמדם של התושבים הערבים שנשארו במדינת ישראל לאחר המלחמה בשנת 1948 • סיפורים וזיכרונות מזמן הממשל הצבאי • התפתחות ושינויים ביישוב של הלומדים לאחר ביטול הממשל הצבאי • התפתחות מדינת ישראל בעשורים הראשונים • חיים בדו-קיום - כיצד?
פורטל עובדי הוראה- מרחב פדגוגי- בהכנה שיעורים מצולמים בערבית	מסלול ג: משפחות ויישובים דרוזיים בראי תולדות ארץ ישראל מודולה ב: תולדות היישוב שבו חיים הלומדים • עדויות וסיפורים על החיים ביישוב ובארץ בתקופת המנדט הבריטי ועל אורח החיים בכפר • השפעת המנדט הבריטי על החיים בתחומים שונים • שימור המסורות במשפחה, בעדה וביישוב; היחסים עם השלטון הבריטי • עדויות וסיפורים על היחסים בין התושבים הדרוזים לתושבים היהודים בעקבות הצהרת בלפור ובעקבות העלייה של יהודים לארץ וההתיישבות בה מודולה ג' החיים ביישובים הדרוזיים ובארץ בתקופת הקמת מדינת ישראל

מדינת ישראל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

הפיקוח על הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" וגאוגרפיה-אדם וסביבה

רשימת הנושאים הנלמדים בשכבת גיל:	המלצות חומרי עזר למורים להוראה היברידית
• המציאות בארץ לפני הקמת המדינה • התגובות להחלטת האו"ם בכ"ט בנובמבר 1947 • השפעת ההכרזה על הקמת מדינת ישראל ביום 14 במאי 1948 ; אירועי המלחמה ; השפעת אירועים אלה על העדה הדרוזית ; סיפורים ועדויות אישיות על המלחמה ; הנצחת הנופלים בעדה הדרוזית - מודולה ד : החיים בעשורים הראשונים של מדינת ישראל • השתלבות הדרוזים בחיי מדינת ישראל • סיפורים וזיכרונות על חיי הדרוזים בתקופת הממשל הצבאי ולאחר ביטולו • פיתוח מדינת ישראל • ההשלכות של השינויים במדינה על אורח החיים ועל שמירת המסורת הדרוזית	